

Skolverkspodden om betyg och bedömning i gymnasieskolan

Stina Haraldsson [00:00:02] Några elever som jag undervisar i nivå 2 har F från nivå 1. Om de klarar nivå 2, kan jag i så fall sätta betyg även på nivå 1?

Stina Haraldsson [00:00:21] Hej och välkommen till Skolverkspodden! I förra avsnittet pratade vi om betyg och bedömning i de obligatoriska skolformerna, alltså grundskolan och motsvarande skolformer. Nu ska vi kasta oss in i frågor om betyg och bedömning i gymnasieskolan. Vi snuddade vid det i ett avsnitt i höstas, som handlade om ämnesbetygsreformen Gy 25. Men den här gången ska det bara handla om just betyg och bedömning av gymnasieelevers kunskaper. Jag heter Stina Haraldsson och med mig har jag undervisningsråden Karl David Lärkert och Linda-Mari Winqvist, som kan svara på det mesta som rör skolans regelverk. Eller hur?

Karl David Lärkert [00:01:04] Ja, vi jobbar ju på Skolverkets upplysningstjänst, dit vem som helst kan ringa och mejla för att ställa frågor om skolans regelverk.

Stina Haraldsson [00:01:11] Precis. Och min första fråga är om jag som lärare kan sätta betyg i en nivå innan undervisningen är avslutad. Vad säger ni om det?

Linda-Mari Winqvist [00:01:22] Betyg i en kurs eller nivå ska sättas när undervisningstiden upphör och betygssättningen ska ske i anslutning till den tidpunkten. Här är det ingen skillnad mellan Gy11 och Gy25.

Stina Haraldsson [00:01:32] Kan ni lite kort beskriva hur betygssättningen i Gy25 skiljer sig från hur det funkar i Gy11?

Karl David Lärkert [00:01:39] Ja, den stora skillnaden är att varje ämne i Gy25 har en uppsättning betygskriterier som gäller för alla nivåer i ämnet. Till skillnad från Gy11, där varje kurs har egna betygskriterier.

Stina Haraldsson [00:01:52] Jag tänkte att det också kan vara bra att repetera lite kort om det här med nivåer och att sätta betyg i gymnasieskolan, nu när Gy25 gäller sedan snart ett år. Berätta lite om hur det funkar numera.

Linda-Mari Winqvist [00:02:05] Ett betyg på en högre nivå ersätter betyg på en lägre nivå, om inte eleven får ett F eller streck på den högre nivån. För i så fall så får eleven behålla sitt betyg från den lägre nivån.

Stina Haraldsson [00:02:16] Förstår jag det rätt att grundprincipen alltså är att om jag får ett betyg på till exempel nivå 1 och annat godkänt betyg på nivå 2, då gäller betyget från nivå 2 eftersom det avser en högre nivå?

Linda-Mari Winqvist [00:02:29] Ja, precis.

Stina Haraldsson [00:02:30] Kan ni också ge ett konkret exempel utifrån ett ämne, så att det blir riktigt tydligt vad vi menar här?

Karl David Lärkert [00:02:36] Absolut. Säg att en elev till exempel har läst matematik nivå 1A och fått betyget C. Sedan väljer eleven att läsa nivå 2B i matematik. Då ersätter betyget på nivå 2B betyget på nivå 1A, förutom om eleven får F eller streck på den högre nivån, alltså 2B.

Stina Haraldsson [00:02:57] Ja, för vad sa ni att det händer då?

Karl David Lärkert [00:03:00] Ja, om eleven får F eller streck på nivå 2B, då blir betyget C på nivå 1A och till exempel F på nivå 2B.

Stina Haraldsson [00:03:11] Vi fortsätter med frågan från inledningen. Alltså till exempel om en lärare som undervisar elever i matematik nivå 2C, där några elever har F i matematik på nivå 1C, som de läste tidigare. Kan läraren sätta betyg på både nivå 2 och nivå 1?

Linda-Mari Winqvist [00:03:30] Nej, lärare kan inte sätta ett nytt betyg eller ändra ett betyg i en nivå som eleven inte får undervisning i, utan eleven får betyg i den aktuella nivån som hen läser.

Karl David Lärkert [00:03:39] Och om eleven däremot skulle bli godkänd i nivå 2 ska det godkända betyget omfatta även den lägre nivån. Men det innebär inte att läraren ska sätta något nytt betyg på nivå 1.

Stina Haraldsson [00:03:50] Men hur blir det om en elev får F i nivå 2? Får hen fortsätta på nästa nivå, eller ska hen läsa samma nivå igen?

Linda-Mari Winqvist [00:03:59] En elev som inte fått ett godkänt betyg i ett ämne på en viss nivå, har rätt att läsa den aktuella nivån en gång till.

Karl David Lärkert [00:04:05] Och om eleven har läst samma nivå i ett ämne två gånger och ändå inte fått ett godkänt betyg, får hen läsa nivån ytterligare en gång, men bara om det finns särskilda skäl.

Linda-Mari Winqvist [00:04:15] Men med det sagt så kan en elev fortsätta sina studier och läsa en högre nivå utan ett godkänt betyg på den lägre. Det gäller också om eleven har streck.

Karl David Lärkert [00:04:24] Ja, och intentionen med ämnesbetygsreformen är att tidiga misslyckanden och sämre prestationer i ämnet tidigt i utbildningen ska få mindre konsekvenser för elevens slutliga betyg än tidigare.

Linda-Mari Winqvist [00:04:36] På så vis får eleverna längre tid på sig att nå ett godkänt betyg i ämnet. Förhoppningen är att det ska bidra till minskad stress och ökad motivation hos eleverna.

Stina Haraldsson [00:04:46] Om vi går vidare då, hur ska jag som lärare bedöma uppgifter som eleverna utför hemifrån? Kan jag ta med dem när jag sätter betyg? Och har Skolverket någon policy eller så för det?

Karl David Lärkert [00:04:59] Ja, för att en lärare som sätter betyg ska kunna göra en giltig, tillförlitlig och rättvisande bedömning av en elevs kunskapsnivå behöver läraren ha ett tillräckligt brett och varierat underlag, och betygsunderlaget behöver vara relevant för en värdering av elevens kunskaper i förhållande till betygsriterierna.

Linda-Mari Winqvist [00:05:18] Och när läraren planerar en mer formell bedömningssituation, till exempel prov, kan hen fundera över hur situationen ska utformas och genomföras för att ge en så rättvisande bild som möjligt av elevernas kunskaper.

Karl David Lärkert [00:05:30] Bra att tänka på är att med AI-verktyg kan elever få hjälp att skriva texter eller bearbeta innehåll på avancerade sätt. Det gör det svårare att upptäcka om en text är elevens egen eller om den är AI-genererad.

Linda-Mari Winqvist [00:05:45] Någon policy har inte Skolverket, men däremot avråder vi från att använda inlämningsuppgifter som betygsunderlag, om man som lärare bedömer att man inte kan säkerställa tillförlitligheten i innehållet. Och inlämningsuppgifter kan användas som övning.

Karl David Lärkert [00:05:59] Men det här med att sätta betyg är ju myndighetsutövning och den måste vara tillförlitlig och rättssäker. Det bygger på att betygsunderlaget går att lita på och att det uttrycker elevens kunskaper i ämnet.

Linda-Mari Winqvist [00:06:11] Precis. Och tänk gärna på att påminna eleverna om att AI inte garanterar att en text är korrekt eller håller hög kvalitet.

Stina Haraldsson: [00:06:22] Vi går över till svenska och svenska som andraspråk och hur man sätter betyg i de ämnena. Vad händer om en elev läser svenska som andraspråk nivå 1 under år ett på gymnasiet, och sedan vill hen byta till svenska nivå 2 under år två? Blir det betyget i svenska nivå 2 som gäller även för svenska som andraspråk nivå 1? Eller blir det två olika betyg?

Karl David Lärkert [00:06:47] Det blir två olika betyg, för svenska och svenska som andraspråk är två olika ämnen. Ett betyg i svenska nivå 2 ersätter alltså inte betyget i svenska som andraspråk nivå 1.

Linda-Mari Winqvist [00:06:59] Däremot så omfattar elevens betyg i svenska nivå 2 200 poäng i svenska, även om eleven inte har läst nivå 1 i ämnet.

Karl David Lärkert [00:07:07] Precis, och till skillnad från Gy11 kan en elev i Gy25 bara ta med ett av ämnena, svenska och svenska som andraspråk i sin examen. Det ämne som ska tas med blir för gymnasieskolan det ämne som eleven har betyg på i den högsta nivån.

Linda-Mari Winqvist [00:07:23] Ändringen trädde i kraft den 1 januari 2026 och kommer att tillämpas första gången på examens- och studiebevis som utfärdas efter den 1 januari 2028. De äldre bestämmelserna gäller fortfarande för betyg som har satts på kurser.

Stina Haraldsson [00:07:37] Vi hoppar över till en fråga som handlar om svenska och svenska som andraspråk och vad som gäller kring undantagsbestämmelsen, eller pysparagrafen som den också kallas. Kan jag som lärare i gymnasieskolan bortse från de delar av betygsriterierna som handlar om att läsa eller skriva i ämnena svenska och svenska som andraspråk?

Karl David Lärkert [00:07:57] Enligt Skolverkets bedömning är de delar av betygsriterierna som handlar om bedömning av förmågan att läsa eller skriva, så omfattande att de inte kan räknas som enstaka delar av betygsriterierna i de här ämnena.

Linda-Mari Winqvist [00:08:10] Och om vi börjar med Gy11 så står det i betygsriterierna i svenska 1 att eleven kan läsa, reflektera över och göra enkla sammanfattningar av texter samt skriva egna texter som anknyter till det lästa.

Karl David Lärkert [00:08:22] Det innebär att eleverna förutsätts kunna avkoda, förstå och själva producera skriven text.

Linda-Mari Winqvist [00:08:28] I ämnesplanerna för Gy25, som gäller från 1 juli uttrycks läsförståelse tydligare i betygsriterierna. Precis som för grundskolan så anser Skolverket att förmågan att läsa och skriva utgör en så stor del av svenskämnet i gymnasieskolan att undantagsbestämmelsen inte går att använda.

Stina Haraldsson [00:08:45] Ja, och Skolverket får många frågor om hur lärare ska använda undantagsbestämmelsen. Och det finns faktiskt ett helt avsnitt av Skolverkspodden som handlar om det. Lyssna på avsnitt 4 om du vill fördjupa dig i just undantagsbestämmelsen. Men tack Linda-Mari och Karl David för vi har kommit till slutet av det här avsnittet om vad som gäller kring betyg i gymnasieskolan. Och som vanligt vill jag passa på att nämna att det finns mer

information på skolverket.se för den som vill läsa mer om till exempel betyg och bedömning och Gy25. Tack för att du lyssnar och hej då för den här gången!

Karl David Lärkert [00:09:23] Hej då!

Linda-Mari Winqvist: [00:09:24] Hej då!